

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การพัฒนาหลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติม สหกรณ์นักเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านโคกสะอาดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 ผู้วิจัยได้สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลดังต่อไปนี้

- D แทน ผลต่างของคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียน
- $\sum D$ แทน การนำเอาผลต่างของคะแนนครั้งหลังกับครั้งแรกของแต่ละคนมาบวกกัน
- $\sum D^2$ แทน การนำเอาผลต่างของคะแนนครั้งหลังกับครั้งแรกของแต่ละคนยกกำลังสองแล้วนำมาบวกกัน
- IOC แทน ค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item-Objective Congruence)
- \bar{X} แทน ค่าเฉลี่ย (Mean) ของคะแนนก่อนและหลังทดลอง
- S.D. แทน ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยการพัฒนาหลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติม สหกรณ์นักเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านโคกสะอาด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับ ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการศึกษาข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาหลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติม สหกรณ์นักเรียน

1. ผลการศึกษาข้อมูลพื้นฐานผู้บริหาร ครู นักเรียน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้ปกครองนักเรียน และผู้ชำนาญในเรื่องสหกรณ์ เกี่ยวกับความต้องการและความคิดเห็นกับหลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติม สหกรณ์นักเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านโคกสะอาด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1

2. ผลการศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับท้องถิ่น และความรู้เกี่ยวกับสหกรณ์

3. ผลการศึกษาหลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติม สหกรณ์นักเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

ตอนที่ 2 ผลการพัฒนาหลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติม

1. ผลการยกร่างหลักสูตรรายวิชาและเอกสารประกอบหลักสูตร

2. ผลการประเมินความเหมาะสมของหลักสูตรรายวิชาและเอกสารประกอบหลักสูตร

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการทดลองใช้หลักสูตร ประกอบด้วย

1. ผลการวิเคราะห์ประสิทธิภาพของหลักสูตรรายวิชาตามเกณฑ์ประเมินประสิทธิภาพ 80/80 (E_1 / E_2)

2. ผลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางเรียนระหว่างก่อนและหลังการใช้หลักสูตร

3. ผลการวิเคราะห์เจตคติของนักเรียนต่อการเรียนหลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติม สหกรณ์นักเรียน

4. ผลการเปรียบเทียบทักษะการปฏิบัติงานกับเกณฑ์ที่กำหนด

5. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงบรรยายในระหว่างการค้าเนินการทดลองใช้หลักสูตร

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลและผลการพัฒนาหลักสูตรในแต่ละตอนมีดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานสำหรับการพัฒนาหลักสูตร

1. ผลการศึกษาความต้องการและความคิดเห็นของชุมชนเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติมเพิ่มเติม สหกรณ์นักเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านโคกสะอาด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1

ในการศึกษาความต้องการของชุมชน ด้านหลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติม สหกรณ์นักเรียนและการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียน โดยการสัมภาษณ์ผู้ปกครองนักเรียน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและนักเรียน โดยมีองค์ประกอบ 2 ส่วนคือส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปและส่วนที่ 2 ความต้องการและความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติมส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้ข้อมูล สรุปเป็นตารางได้ดังนี้

ตาราง 5 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้ข้อมูล

ผู้ให้ข้อมูล	ผลการวิเคราะห์
1. ผู้ปกครอง	ผู้ให้ข้อมูลทั้ง 8 คน เป็นเพศชาย 1 คน เพศหญิง 7 คน อายุระหว่าง 21-60 ปีจำนวน 8 คน มีอาชีพ ทำนาทำไร่ จำนวน 6 คน ค้าขายและรับจ้าง จำนวน 2 คน ทุกคนเป็นสมาชิกสหกรณ์เครดิตยูเนียน (เล็งฮัง) จำกัด ระดับการศึกษา จบชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 8 คน
2. ผู้บริหาร ครู คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้ชำนาญการ สหกรณ์	ผู้ให้ข้อมูลทั้ง 14 คน เป็นเพศชาย 3 คน เพศหญิง 11 คน มีตำแหน่งเป็น คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 9 คน ผู้อำนวยการโรงเรียน จำนวน 1 คน ครูสายผู้สอน จำนวน 2 คน เจ้าหน้าที่สหกรณ์จังหวัด จำนวน 1 คน ลูกจ้างสหกรณ์เครดิตยูเนียน (เล็งฮัง) จำกัด จำนวน 1 คน ทั้งหมดเป็นสมาชิกสหกรณ์เครดิตยูเนียน (เล็งฮัง) จำกัด การศึกษา ระดับปริญญาโท จำนวน 1 คน ระดับปริญญาตรี จำนวน 3 คน มัธยมศึกษา จำนวน 10 คน
3. นักเรียน	นักเรียนผู้ให้ข้อมูลทั้ง 8 คน เป็นเพศชาย 3 คน เพศหญิง 5 คน

ส่วนที่ 2 ความต้องการและความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติม สหกรณ์นักเรียน ผู้ปกครองจำนวน 8 คน ผู้บริหารโรงเรียน ครู คณะกรรมการสถานศึกษา จำนวน 9 คน ผู้ชำนาญการสหกรณ์ จำนวน 5 คน และนักเรียน จำนวน 8 คน สรุปเป็นตารางได้ดังนี้

ตาราง 6 ความต้องการและความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติม สหกรณ์นักเรียน

รายการข้อมูลความต้องการ	ข้อมูล	จำนวน(คน)	ร้อยละ
1. ท่านต้องการให้มีสหกรณ์หรือไม่	ต้องการ	30	100
	ไม่ต้องการ	0	
2. ท่านต้องการให้มีการเรียนการสอนโดยใช้หลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติม สหกรณ์หรือไม่	ต้องการ	30	100
	ไม่ต้องการ	0	
3. ท่านคิดว่าหลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติม สหกรณ์นักเรียน เหมาะสมกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 หรือไม่	เหมาะสม	27	90
	ไม่เหมาะสม	3	10
4. ท่านต้องการให้ใครเป็นคนจัดการเรียนการสอนหลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติม สหกรณ์นักเรียน	ครู	0	
	ผู้ชำนาญในเรื่องสหกรณ์	0	
	ครูและผู้ชำนาญในเรื่องสหกรณ์	30	100
5. ท่านต้องการให้ความร่วมมือเกี่ยวกับจัดการเรียนการสอนหลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติม สหกรณ์นักเรียน หรือไม่	ต้องการ (ต้องการให้ความร่วมมือด้านใดบ้างตอบได้มากกว่า 1 ข้อ	30	100
	1) งบประมาณ		
	2) เป็นวิทยากร	7	23.33
	3) เป็นที่ปรึกษา	20	66.67
	4) สนับสนุนวัสดุอุปกรณ์ สื่อการสอน	3	13.33
ไม่ต้องการ			

จากกลุ่มผู้รับการสัมภาษณ์ 30 คน ทุกคนต้องการให้มีสหกรณ์และต้องการให้มีการเรียนการสอนโดยใช้หลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติม สหกรณ์นักเรียน โดยส่วนใหญ่คิดว่าหลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติม สหกรณ์นักเรียน เหมาะสมกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 คิดเป็นร้อยละ 90 ต้องการให้ครูและผู้ชำนาญในเรื่องสหกรณ์ร่วมกันจัดการเรียนการสอน คิดเป็นร้อยละ 100 และต้องการให้ความร่วมมือเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรโดยเป็นที่ปรึกษาคิดเป็นร้อยละ 66.67

2. ผลการศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับสภาพของท้องถิ่นและความรู้เกี่ยวกับสหกรณ์ในการศึกษาและเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับสภาพของท้องถิ่นและความรู้เกี่ยวกับสหกรณ์จากการสัมภาษณ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นซึ่งถือว่าเป็นข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาหลักสูตร มีรายชื่อผู้ให้การสัมภาษณ์ ดังนี้

1. ผู้มีความชำนาญในเรื่องสหกรณ์และการถ่ายทอดความรู้เรื่องสหกรณ์ จำนวน 2 คน ได้แก่ นายดาวิทย์ พุทธิไสย นายอภิศักดิ์ แสนเสน

2. ผู้มีประสบการณ์ในการจัดตั้งและรวมกลุ่มสหกรณ์ จำนวน 3 คน ได้แก่ นางหอมจันทร์ บุตราช นางสมหวัง ละครท้าว และนายอิสรา คำพิชญู

จากการสำรวจข้อมูลทั่วไปของหมู่บ้านโคกสะอาด พบว่ามีแหล่งเรียนรู้เกี่ยวกับการสหกรณ์ที่น่าสนใจ คือ เป็นที่ตั้งของสหกรณ์เครดิตยูเนียน (เล็งฮ้าง) จำกัด ซึ่งมีสถานะมั่นคง สร้างความมั่นใจให้กับสมาชิก สำหรับผู้ให้ข้อมูลนั้น มีประสบการณ์ในการดำเนินกิจกรรมสหกรณ์และมีความชำนาญในการถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับสหกรณ์ประมาณ 10-20 ปี ทำให้เกิดเจตคติที่ดีต่อกิจการสหกรณ์นักเรียน และเห็นชอบให้โรงเรียนจัดทำหลักสูตรหลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติมสหกรณ์ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการดำเนินกิจกรรมสหกรณ์นักเรียน ตามโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริฯ

3. ผลการศึกษาหลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติม สหกรณ์นักเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมดังนี้

1. ความเป็นมาของสหกรณ์ เป็นสาระที่เกี่ยวกับความเป็นมาของสหกรณ์นักเรียน ในชีวิตประจำวันทั้งในระดับครอบครัว ชุมชน และสังคม มีความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับความเป็นมาของสหกรณ์ เน้นศึกษาความเป็นมาของสหกรณ์ ความหมายหลักการและประโยชน์ของสหกรณ์กับในชีวิตประจำวันทั้งในระดับครอบครัว ชุมชน และสังคมไทย ซึ่งประกอบด้วยหลักการและประโยชน์ของสหกรณ์ ประวัติและประเภทของสหกรณ์ เน้นการนำหลักสหกรณ์และประโยชน์ของสหกรณ์มาใช้ปฏิบัติในชีวิตประจำวัน

2. สหกรณ์ที่ดีมีคุณภาพ เป็นสาระที่เกี่ยวกับความรู้พื้นฐานหลักการของสหกรณ์มาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันแนวปฏิบัติการดำเนินกิจกรรม ตามหลักสหกรณ์ และความสำคัญของการประยุกต์หลักการของสหกรณ์มาใช้ในชีวิตประจำวันมีความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับความรู้พื้นฐานหลักการของสหกรณ์มาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันแนวปฏิบัติการดำเนินกิจกรรมตามหลักสหกรณ์ และความสำคัญของการประยุกต์หลักการของสหกรณ์มาใช้ในชีวิตประจำวันและทักษะปฏิบัติตามแนวปฏิบัติการดำเนินกิจกรรมตามหลักสหกรณ์ มีความรับผิดชอบ มีคุณธรรม มีความซื่อสัตย์ มีเจตคติที่ดีต่อกิจกรรมสหกรณ์นักเรียน และเห็นแนวทางในการประยุกต์หลักการของสหกรณ์มาใช้ในชีวิตประจำวัน

3. การจัดตั้งสหกรณ์นักเรียน เป็นสาระที่เน้นความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับกระบวนการจัดตั้งสหกรณ์นักเรียน เป็นหลักการที่สามารถนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ เช่น หลักการใช้ประชาธิปไตย การตัดสินใจร่วมกัน และหลักการให้ความช่วยเหลือกันมีความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับความรู้วิธีการจัดตั้งสหกรณ์นักเรียน การจัดทำบัญชีสหกรณ์ การประชุมและธุรกิจสหกรณ์มีทักษะการกระบวนการนำหลักสหกรณ์ไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินกิจกรรมสหกรณ์ได้อย่างเหมาะสม

4. การสหกรณ์ตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง เป็นสาระที่เน้นทักษะประยุกต์ใช้แนวคิดของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการทำกิจกรรมต่างๆ กับกิจกรรมสหกรณ์นักเรียนโดยให้ครอบครัว โรงเรียนและชุมชน มีส่วนร่วมมีความรู้ความเข้าใจในการนำแนวคิด หลักการของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง กับการทำกิจกรรมสหกรณ์นักเรียน และสร้างภูมิคุ้มกันให้แก่ตนเองและสังคมโดยดำเนินการด้วยความรอบคอบ ระมัดระวัง สร้างเครือข่ายเพื่อร่วมมือในกิจกรรมต่างๆ โดยที่รายละเอียดของวิธีการ ขั้นตอนการปฏิบัติจะมีความแตกต่างกันไปตามกระบวนการเทคโนโลยี ใช้ความรู้ ภูมิปัญญา จินตนาการ และความคิดอย่างมีระบบ

ตอนที่ 2 ผลการพัฒนาหลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติม สหกรณ์นักเรียน

1. ผลการยกร่างหลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติม สหกรณ์นักเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านโคกสะอาด มีดังนี้

หลักการและเหตุผล

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มีจุดประสงค์ที่จะพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนให้เป็นคนดี มีสติปัญญา มีคุณภาพชีวิตที่ดี มีขีดความสามารถในการแข่งขัน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การเพิ่มศักยภาพของผู้เรียนให้สูงขึ้นสามารถดำรงชีวิตอย่างมีความสุขได้บนพื้นฐานของความเป็นไทยและเป็นสากล รวมทั้งมีความสามารถในการประกอบอาชีพหรือศึกษาต่อตามความถนัดของแต่ละบุคคล นอกจากนี้ยังให้ท้องถิ่นและสถานศึกษาได้นำไปใช้เป็นกรอบและทิศทางในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา และจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาเด็กและเยาวชนไทยทุกคนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานให้มีคุณภาพด้านความรู้ ทักษะที่จำเป็นสำหรับการดำรงชีวิตในสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลง และแสวงหาความรู้เพื่อพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2551, หน้า 9)

ภายใต้กระแสความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงมีพระราชดำริชี้แนะแนวทางการดำเนินชีวิตแก่พสกนิกรชาวไทยแก้ไขปัญห เศรษฐกิจ เพื่อให้รอดพ้นสามารถดำรงอยู่ได้อย่างมั่นคงและยั่งยืน โดยใช้ปรัชญาเศรษฐกิจแบบพอเพียงซึ่งการพัฒนาเศรษฐกิจให้เป็นตามหลักการเศรษฐกิจอย่างพอเพียง วิธีปฏิบัติที่ชัดเจนและสามารถนำไปปฏิบัติให้เป็นรูปธรรมได้และแพร่หลายในหมู่ประชาชนอย่างยั่งยืนจะต้องใช้หลักการของสหกรณ์มาปฏิบัติ เพราะว่า สหกรณ์ คือองค์การธุรกิจอย่างหนึ่งที่จัดตั้งและดำเนินงานโดยกลุ่มบุคคลที่เป็นสมาชิกเพื่อหาทางแก้ปัญหาความเดือดร้อนทางด้านเศรษฐกิจและสังคมร่วมกันหนึ่งการจัดกิจกรรมสหกรณ์ในสถานศึกษา เป็นความสอดคล้องกันของแผนการพัฒนาสหกรณ์ พ.ศ. 2546-2549 ซึ่งเป็นแผนพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติฉบับแรก ได้กำหนดยุทธศาสตร์การให้ความรู้ความเข้าใจเรื่องการสหกรณ์ โดยกำหนดกลยุทธ์และแนวทางดำเนินการให้มีการผลักดันการสอนเรื่องการสหกรณ์ในสถานศึกษา (กรมส่งเสริมสหกรณ์, 2550, หน้า 2) โดยเฉพาะโรงเรียนภายใต้แผนพัฒนาเด็กและเยาวชนในถิ่นทุรกันดาร ในพระราชดำริของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ ซึ่งทรงเล็งเห็นว่า การปลูกฝังหลักการสหกรณ์แก่เด็กและเยาวชน โดยเริ่มจากโรงเรียน จะก่อให้เกิดความร่วมมือร่วมใจในกลุ่มเด็กและเยาวชนตลอดจนชุมชนอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง (กรมส่งเสริมสหกรณ์, 2550, หน้า 3)

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ได้เสด็จพระราชดำเนินติดตามการทรงงาน และทรงเยี่ยมราษฎรในถิ่นทุรกันดารของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถ ทรงพบว่า มีราษฎรอีกเป็นจำนวนมาก

โดยเฉพาะเด็กและเยาวชนที่ไม่ได้รับโอกาสในการศึกษาพัฒนา จึงทรงริเริ่มโครงการพัฒนาเด็กและเยาวชนในท้องถิ่นทุรกันดาร ในปี พ.ศ. 2523 ทรงมุ่งเน้นให้เด็กและเยาวชนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนา (กองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน ด้วยความจงรักภักดี 50 ปี โรงเรียน ตชด, 2550, หน้า 80-113) และทรงมีพระราชดำริให้จัดทำโครงการส่งเสริมสหกรณ์ในโรงเรียนภายใต้แผนพัฒนาเด็กและเยาวชนในถิ่นทุรกันดาร โดยทรงเล็งเห็นว่า การปลูกฝังหลักการสหกรณ์แก่เด็กและเยาวชน โดยเริ่มจากโรงเรียน จะก่อให้เกิดความร่วมมือร่วมใจในกลุ่มเด็กและเยาวชนตลอดจนชุมชนอยู่อย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง ปัจจุบันโรงเรียนภายใต้แผนพัฒนาเด็กและเยาวชนในถิ่นทุรกันดาร มีจำนวน 179 โรงเรียน ใน 39 จังหวัด ซึ่งในจังหวัดสกลนคร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 เขตพื้นที่อำเภอกุสุมาลย์มีจำนวน 29 โรงเรียนที่เป็นโรงเรียนโครงการพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี (รายงาน ฯ สำนักงานสหกรณ์จังหวัดสกลนคร, 2557, หน้า 3)

โรงเรียนบ้านโคกสะอาด อำเภอกุสุมาลย์ จังหวัดสกลนคร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 เป็นโรงเรียนขนาดเล็กอยู่ในโครงการตามพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ได้ดำเนินกิจกรรมเพื่อการเรียนรู้สำหรับนักเรียนหลากหลาย อาทิเช่น โครงการเกษตรเพื่ออาหารกลางวัน และโครงการส่งเสริมกิจกรรมสหกรณ์นักเรียน โดยเริ่มดำเนินกิจกรรมตั้งแต่ พ.ศ. 2545 โดยมุ่งเน้นให้เด็กได้ฝึกปฏิบัติกิจกรรมครบวงจรจริง ซึ่งประกอบด้วย กิจกรรมออมทรัพย์ กิจกรรมส่งเสริมการผลิต กิจกรรมร้านค้า ในการดำเนินโครงการที่ผ่านมามีอุปสรรคปัญหาทั้งด้านการดำเนินกิจกรรมไม่ต่อเนื่อง โดยเฉพาะด้านปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับครูผู้สอนหรือครูผู้รับผิดชอบกิจกรรมสหกรณ์นักเรียน อาทิ ครูผู้สอนติดราชการทำให้ไม่สามารถเข้าสอนได้ตามปกติ หรือครูที่ได้รับมอบหมายให้รับผิดชอบสอนแทน ไม่สามารถดำเนินกิจกรรมสหกรณ์นักเรียนให้ต่อเนื่องได้ เพราะขาดความรู้และประสบการณ์ในการจัดกิจกรรมสหกรณ์นักเรียนรวมทั้งขาดแผนการจัดการเรียนรู้ สื่อและอุปกรณ์ที่ส่งเสริมการเรียนรู้เรื่องสหกรณ์นักเรียน (รายงานคุณภาพศึกษาของโรงเรียนบ้านโคกสะอาด, 2557, หน้า 4) จากความสำคัญและจำเป็นดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะพัฒนาหลักสูตรวิชาเพิ่มเติม สหกรณ์นักเรียน

หลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติม สหกรณ์นักเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านโคกสะอาด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 เป็นหลักสูตรที่พัฒนาขึ้นเพื่อเป็นแนวทาง

ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และสร้างพื้นฐานที่สำคัญในการปลูกฝังให้ผู้เรียนมีความรู้เกี่ยวกับหลักการ ยุทธศาสตร์และวิธีการสหกรณ์ มีเจตคติที่ดี สามารถนำไปใช้ใน ชีวิตประจำวันได้ และเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาหลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติม และพัฒนาการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

หลักการ

1. ส่งเสริมความสัมพันธ์อันดีระหว่างโรงเรียนกับชุมชน และหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องโดยต่างฝ่ายต่างร่วมมือในการจัดการเรียนรู้เพื่อปลูกฝังเจตคติที่ดีในเรื่องสหกรณ์ให้เกิดขึ้นในตัวนักเรียนคือโรงเรียนให้นักเรียนได้ศึกษาข้อมูลจากชุมชน ใช้ชุมชนเป็นแหล่งเรียนรู้ใช้วิทยากรในท้องถิ่น ร่วมมือกับหน่วยงานราชการที่มีในท้องถิ่น เช่น สหกรณ์อำเภอกุสุมาลย์ สหกรณ์จังหวัดสกลนคร ประชาชนชาวบ้าน สถานที่ประกอบการสหกรณ์ในชุมชน ส่งผลให้เกิดความร่วมมือในการแก้ปัญหาของชุมชนให้ชุมชนตระหนักถึงการดำเนินงานสหกรณ์ในท้องถิ่น

2. เปลี่ยนแปลงกระบวนการเรียนรู้ของนักเรียนจากการท่องจำตามหนังสือมาเป็นการปฏิบัติจริง มีการค้นคว้าหาข้อมูลเพิ่มเติมจากแหล่งเรียนรู้ต่างๆ เช่น ประชาชน ชาวบ้าน วิทยากรในท้องถิ่น โดยใช้กระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลาย เช่น การทำโครงการ การสืบค้นข้อมูล การอภิปรายกลุ่ม การทำงานเป็นกลุ่ม เพื่อให้นักเรียนได้คิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์และเกิดองค์ความรู้ สามารถนำความรู้ที่ได้ไปใช้ใน ชีวิตจริง

3. ส่งเสริมให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ในการดำเนินกิจกรรมสหกรณ์ อันจะนำไปสู่การตระหนักรู้ในความสำคัญของการสหกรณ์กับวิถีชีวิตของนักเรียน

จุดมุ่งหมายของหลักสูตร

หลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติม สหกรณ์นักเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านโคกสะอาด มีจุดมุ่งหมายที่สำคัญ ดังนี้

1. เพื่อให้นักเรียนมีความรู้ ความเข้าใจความเป็นมาของสหกรณ์
2. เพื่อให้นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องสหกรณ์ที่ดีมีคุณภาพ
3. เพื่อให้นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจในการจัดตั้งสหกรณ์นักเรียน
4. เพื่อให้นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจในหลักการสหกรณ์ตามหลัก

เศรษฐกิจพอเพียง

หลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติม สหกรณ์นักเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านโคกสะอาดมีสาระสำคัญที่มุ่งให้นักเรียนเกิดการประหยัดอดออม การร่วมมือ ร่วมใจในการส่งเสริมการสหกรณ์ที่มีอยู่ของชุมชน ส่งเสริมให้นักเรียนเห็นคุณค่าและความสำคัญของการสหกรณ์นักเรียน สามารถปฏิบัติกิจกรรมสหกรณ์ มีความรู้ความเข้าใจในหลักการ และประโยชน์จากการสหกรณ์นักเรียน ให้นักเรียนมีความรู้ความสามารถ มีทักษะและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ มีคุณธรรมและค่านิยมที่ดีงาม โดยให้นักเรียนเจริญอกงามในแต่ละด้าน ดังนี้

1. ด้านความรู้

หลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติม สหกรณ์นักเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านโคกสะอาด ได้ให้ความรู้แก่นักเรียนในเนื้อหาสาระต่างๆ ได้แก่ ความหมาย หลักการและประโยชน์ของสหกรณ์ ประวัติและประเภทของสหกรณ์ สหกรณ์นักเรียน การประยุกต์หลักการของสหกรณ์ มาใช้ในชีวิตประจำวัน เห็นคุณค่า แนวคิดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ไปในการดำเนินชีวิต

2. ด้านทักษะกระบวนการ

หลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติม สหกรณ์นักเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านโคกสะอาด ได้จัดกิจกรรมให้นักเรียนได้พัฒนากระบวนการต่างๆ ดังนี้

2.1 ทักษะการคิด เช่น การสรุปความคิด การวิเคราะห์หลักการ และการนำหลักการไปใช้ในชีวิตจริง ตลอดจนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ

2.2 ทักษะการปฏิบัติงาน เช่นการฝึกปฏิบัติกิจกรรมสหกรณ์ร้านค้า

2.3 ทักษะการแก้ปัญหา ตามกระบวนการเรียนรู้ เช่นการแก้ปัญหาในการทำงานตามกระบวนการกลุ่มการรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อการแก้ปัญหาเป็นต้น

2.4 ทักษะการเรียนรู้ เช่น ความสามารถในการแสวงหาข้อมูล ความรู้โดยการอ่าน การสังเกต การตั้งคำถาม ความสามารถในการสื่อสารการพูด การเขียน การนำเสนอความสามารถในการตีความ การเขียนแผนผังความคิด

2.5 ทักษะกระบวนการกลุ่ม เช่น ความสามารถในการเป็นผู้นำ และผู้ตามในการทำงานกลุ่ม มีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมายการทำงานกลุ่ม

ปฏิบัติหน้าที่ตามที่ได้รับมอบหมายด้วยความรับผิดชอบ สร้างสรรค์ผลงาน ช่วยลดข้อขัดแย้งและแก้ปัญหาของกลุ่มได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3. ด้านเจตคติและค่านิยม

หลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติม สหกรณ์นักเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านโคกสะอาด จะช่วยพัฒนาเจตคติและค่านิยมให้กับนักเรียน เช่น ความภาคภูมิใจในท้องถิ่นของตนเอง เห็นคุณค่าของการสหกรณ์และพัฒนากิจกรรมของชุมชนตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจแบบพอเพียงให้เกิดประโยชน์สูงสุดและใช้ประโยชน์อย่างรู้คุณค่า

4. ด้านการจัดการและการปฏิบัติกิจกรรมการเรียนการสอนกิจกรรมการเรียนการสอนหลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติม สหกรณ์นักเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านโคกสะอาด จะช่วยให้นักเรียนเกิดทักษะในการทำงาน มีคุณลักษณะที่ดี และอบรมปมนิสัยให้นักเรียนสามารถนำทักษะที่ได้เรียนรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน

คุณลักษณะอันพึงประสงค์

1. เห็นคุณค่า และมีจิตสำนึกในการพัฒนากิจกรรมสหกรณ์นักเรียน
2. มีความรู้ ความเข้าใจในการจัดกิจกรรมสหกรณ์นักเรียน
3. มีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่ดี
4. มีทักษะในการแก้ปัญหา สามารถนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน

ตาราง 7 ผลการเรียนรู้และสาระการเรียนรู้หลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติม สหกรณ์นักเรียน

ขอบข่าย สาระ	ผลการเรียนรู้	สาระการเรียนรู้
1. ความ เป็นมาของ สหกรณ์	1. อธิบายความหมายอุดมการณ์ หลักการของ สหกรณ์ได้ 2. อธิบายคุณค่าและประโยชน์ของการรวมกลุ่ม 3. อธิบายประวัติและประเภทของสหกรณ์ได้	1. ความหมาย อุดมการณ์หลักการ สหกรณ์ 2. คุณค่าและประโยชน์ของการ รวมกลุ่ม 3. ประวัติและประเภทของสหกรณ์
2. สหกรณ์ที่ ดีมีคุณภาพ	1. อธิบายลักษณะของสหกรณ์ที่ดี 2. สามารถนำหลักประวัติหลักการของสหกรณ์ มาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน	2.1 ลักษณะของสหกรณ์ที่ดี 2.2 การนำหลักการของสหกรณ์มา ประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน
3. การจัดตั้ง สหกรณ์ นักเรียน	1. อธิบายขั้นตอนการจัดตั้งสหกรณ์นักเรียนได้ 2. อธิบายการบัญชีสหกรณ์ได้ 3. อธิบายการประชุมและธุรกิจสหกรณ์	3.1 สหกรณ์นักเรียน 3.2 จัดทำบัญชีสหกรณ์ 3.3 การประชุมและธุรกิจสหกรณ์
4. การ สหกรณ์ตาม หลักเศรษฐกิจ พอเพียง	1. อธิบายวิธีการนำแนวคิด หลักการของปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียง กับการดำเนินกิจกรรม สหกรณ์นักเรียนได้ 2. จำแนกแนวทางการนำหลักสหกรณ์ไป ประยุกต์ใช้ในการดำเนินสหกรณ์นักเรียนกับ หลักการของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงได้	1. แนวคิด และหลักการปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง 2. การประยุกต์ใช้แนวคิดเศรษฐกิจ พอเพียงกับการดำเนินการสหกรณ์ นักเรียน

สาระการเรียนรู้

สาระที่เป็นแกนความรู้ของหลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติม สหกรณ์นักเรียน กลุ่ม
สาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้าน
โคกสะอาด ประกอบด้วย

หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 ความเป็นมาของสหกรณ์

- 1.1 ความหมาย อุดมการณ์หลักการสหกรณ์
- 1.2 คุณค่าและประโยชน์ของการรวมกลุ่ม
- 1.3 ประวัติและประเภทของสหกรณ์

หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 สหกรณ์ที่ดีมีคุณภาพ

2.1 ลักษณะของสหกรณ์ที่ดี

2.2 การนำหลักการของสหกรณ์มาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 การจัดตั้งสหกรณ์นักเรียน

3.1 สหกรณ์นักเรียน

3.2 จัดทำบัญชีสหกรณ์

3.3 การประชุมและธุรกิจสหกรณ์

หน่วยการเรียนรู้ที่ 4 การสหกรณ์ตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง

4.1 แนวคิด และหลักการปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

4.2 การประยุกต์ใช้แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงกับการสหกรณ์นักเรียน

หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 ความเป็นมาของสหกรณ์ เป็นสาระที่เกี่ยวกับ

ความเป็นมาของสหกรณ์นักเรียน ในชีวิตประจำวันทั้งในระดับครอบครัว ชุมชน และสังคม มีความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับความเป็นมาของสหกรณ์ เน้นศึกษาความเป็นมาของสหกรณ์ ความหมาย อุดมการณ์ หลักการและประโยชน์ของสหกรณ์กับในชีวิตประจำวันทั้งในระดับครอบครัว ชุมชน และสังคมไทย ซึ่งประกอบด้วยหลักการและประโยชน์ของสหกรณ์ ประวัติและประเภทของสหกรณ์ คุณค่าและประโยชน์ของการรวมกลุ่ม เน้นการนำหลักสหกรณ์และประโยชน์ของสหกรณ์มาใช้ปฏิบัติในชีวิตประจำวัน

หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 สหกรณ์ที่ดีมีคุณภาพ เป็นสาระที่เกี่ยวกับความรู้

พื้นฐานหลักการของสหกรณ์มาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันแนวปฏิบัติการดำเนินกิจกรรมตามหลักสหกรณ์ และความสำคัญของการประยุกต์หลักการของสหกรณ์มาใช้ในชีวิตประจำวันมีความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับความรู้พื้นฐานหลักการของสหกรณ์มาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันแนวปฏิบัติการดำเนินกิจกรรมตามหลักสหกรณ์ และความสำคัญของการประยุกต์หลักการของสหกรณ์มาใช้ในชีวิตประจำวันและทักษะปฏิบัติตามแนวปฏิบัติการดำเนินกิจกรรมตามหลักสหกรณ์ มีความรับผิดชอบ มีคุณธรรม มีความซื่อสัตย์ มีเจตคติที่ดีต่อกิจกรรมสหกรณ์นักเรียน และเห็นแนวทางในการประยุกต์หลักการของสหกรณ์มาใช้ในชีวิตประจำวัน

หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 การจัดตั้งสหกรณ์นักเรียน เป็นสาระที่เน้นความรู้

ความเข้าใจเกี่ยวกับกระบวนการจัดตั้งสหกรณ์นักเรียน เป็นหลักการที่สามารถนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ เช่น หลักการใช้ประชาธิปไตย การตัดสินใจร่วมกัน

และหลักการให้ ความช่วยเหลือกันมีความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับความรู้วิธีการจัดตั้งสหกรณ์
นักเรียนการจัดทำบัญชี การประชุมและธุรกิจสหกรณ์ และมีทักษะการกระบวนการนำ
หลักสหกรณ์ไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินกิจกรรมสหกรณ์ได้อย่างเหมาะสม

หน่วยการเรียนรู้ที่ 4 การสหกรณ์ตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง เป็นสาระ
ที่เน้นทักษะประยุกต์ในการทำกิจกรรมต่าง ๆ กับกิจกรรมสหกรณ์นักเรียนโดยให้
ครอบครัว โรงเรียนและชุมชนมีส่วนร่วมมีความรู้ความเข้าใจในการนำแนวคิด หลักการ
ของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับการดำเนินกิจกรรมสหกรณ์นักเรียนและสร้างภูมิคุ้มกัน
ให้แก่ตนเองและสังคม โดยดำเนินการด้วยความรอบคอบ ระมัดระวัง สร้างเครือข่ายเพื่อ
ร่วมมือในกิจกรรมต่างๆ โดยที่รายละเอียดของวิธีการ ขั้นตอนการปฏิบัติจะมีความ
แตกต่างกันไปตามกระบวนการเทคโนโลยี ใช้ความรู้ ภูมิปัญญา จินตนาการ และความคิด
อย่างมีระบบ

โครงสร้างหลักสูตร

หลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติม สหกรณ์นักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียน
บ้านโคกสะอาดเป็นหลักสูตรที่ใช้สอนในวิชาสาระเพิ่มเติม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เวลา
เรียน 20 ชั่วโมง จำนวน 0.5 หน่วยกิต ดังตาราง 8

ตาราง 8 โครงสร้างเวลาเรียนของหลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติม สหกรณ์นักเรียน

สาระการเรียนรู้	เวลาเรียน(ชั่วโมง)
1. ความเป็นมาของสหกรณ์	(6)
1.1 ความหมาย อุดมการณ์และหลักการสหกรณ์	2
1.2 คุณค่าและประโยชน์ของการรวมกลุ่ม	2
1.3 ประวัติและประเภทของสหกรณ์	2
2. สหกรณ์ที่ดีมีคุณภาพ	(4)
2.1 ลักษณะของสหกรณ์ที่ดี	2
2.2 การนำหลักการของสหกรณ์มาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน	2
3.การจัดตั้งสหกรณ์นักเรียน	(6)
3.1 สหกรณ์นักเรียน	2
3.2 จัดทำบัญชีสหกรณ์	2
3.3 การประชุมและธุรกิจสหกรณ์	2
4. การสหกรณ์ตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง	(4)
4.1 แนวคิด และหลักการปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	2
4.2 การประยุกต์ใช้แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงกับการสหกรณ์นักเรียน	2
รวมเวลาเรียนทั้งสิ้น	20

คำอธิบายรายวิชา

หลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติม สหกรณ์นักเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านโคกสะอาด เวลาเรียน 20 ชั่วโมง

ศึกษาความหมายและความสำคัญของสหกรณ์ ประวัติ ความเป็นมาของสหกรณ์ในประเทศไทย หลักการสำคัญของสหกรณ์ วิธีการและแนวปฏิบัติตามหลักสหกรณ์ ประเภทของสหกรณ์ วิธีการจัดตั้งสหกรณ์นักเรียน การดำเนินงานสหกรณ์นักเรียน สิทธิและหน้าที่ของสมาชิกสหกรณ์นักเรียนคุณค่าและประโยชน์ของการรวมกลุ่ม ประเภทของสหกรณ์ต่างๆ การจัดตั้งสหกรณ์และดำเนินการสหกรณ์นักเรียน

เพื่อให้นักเรียนเห็นความสำคัญและมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการ วิธีการสหกรณ์ นำหลักสหกรณ์ มาพัฒนาทักษะความรู้ ในระหว่างเรียน และสามารถเข้า

ร่วมกิจกรรมและดำเนินงานสหกรณ์ได้ นักเรียนมีทักษะในการจัดทำบัญชีสหกรณ์ การร่วมประชุมและดำเนินธุรกิจสหกรณ์ นำหลักสหกรณ์ไปประยุกต์ใช้ตามแนวคิดปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิต และทำกิจกรรมต่างๆ ในครอบครัว โรงเรียนและ ชุมชนโดยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้โดยผ่านการลงมือปฏิบัติ

ผลการเรียนรู้

1. มีความรู้ความเข้าใจ บอกความหมาย อุดมการณ์ หลักการ และประโยชน์ของสหกรณ์นักเรียนได้
2. เห็นคุณค่าและประโยชน์ของการรวมกลุ่ม
3. อธิบายประวัติและประเภทของสหกรณ์ได้
4. อธิบายลักษณะของสหกรณ์นักเรียนที่ดีได้
5. สามารถนำหลักการของสหกรณ์มาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้
6. มีทักษะในการดำเนินกิจกรรมสหกรณ์นักเรียน
7. มีทักษะในการจัดทำบัญชีสหกรณ์
8. มีความรู้ความเข้าใจในการประชุมและธุรกิจสหกรณ์
9. สามารถนำหลักการ แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง มาประยุกต์ใช้ในกิจกรรมสหกรณ์ได้

หน่วยการเรียนรู้

หน่วยการเรียนรู้รายวิชา สหกรณ์นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

ดังตาราง 9

ตาราง 9 การวิเคราะห์หน่วยการเรียนรู้

หน่วยที่	ชื่อหน่วย	สาระการเรียนรู้	จำนวน ชั่วโมง	แผนการ จัดการเรียนรู้ที่
1	ความเป็นมา ของสหกรณ์	ความเป็นมาของสหกรณ์	(6)	
		1.1 ความหมาย อุดมการณ์ และหลักการ ของสหกรณ์	2	1
		1.2 คุณค่าและประโยชน์ของการรวมกลุ่ม	2	2
		1.3 ประวัติและประเภทของสหกรณ์	2	3
2	สหกรณ์ดีมี คุณภาพ	2.1 ลักษณะสหกรณ์ที่ดี	(4)	
		2.2 การนำหลักการของสหกรณ์มา ประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน	2	4
			2	5
3	การจัดตั้ง สหกรณ์ นักเรียน	หลักการดำเนินการสหกรณ์นักเรียน	(6)	
		3.1 สหกรณ์นักเรียน	2	6
		3.2 จัดทำบัญชีสหกรณ์	2	7
		3.3 การประชุมและธุรกิจสหกรณ์	2	8
4	การสหกรณ์ ตามหลัก เศรษฐกิจ พอเพียง	4.1 แนวคิด และหลักการปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง	(4)	
			2	9
		4.2 การประยุกต์ใช้แนวคิดเศรษฐกิจ พอเพียงกับการสหกรณ์นักเรียน	2	10
		รวมเวลาเรียนทั้งสิ้น	20	10

แนวการจัดการเรียนรู้

การจัดการเรียนการสอนหลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติม สหกรณ์นักเรียน กลุ่ม
สาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้าน
โคกสะอาดต้องจัดให้เหมาะสมกับวัยและวุฒิภาวะของนักเรียน ให้นักเรียนมีส่วนร่วมใน
การจัดการเรียนรู้ของตนเอง พัฒนาและขยายความคิด จากสิ่งที่ได้เรียนรู้ไปสู่การปฏิบัติ
จริงในชีวิตประจำวัน นักเรียนต้องได้เรียนทั้งในส่วนกว้างและลึก และจัดใน 1 ภาคเรียน
ซึ่งหลักการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ ได้แก่

1. จัดการเรียนรู้โดยเน้นกระบวนการกลุ่ม ฝึกให้นักเรียนทำงานเป็นกลุ่ม เช่น การค้นคว้าข้อมูลเป็นกลุ่ม การทำกิจกรรมเชื่อมโยง บูรณาการกับกลุ่มสาระอื่น
 2. จัดการเรียนการสอนที่เน้นการพัฒนาค่านิยม จริยธรรม ช่วยให้นักเรียนได้คิดอย่างมีวิจารณญาณ ตัดสินใจแก้ปัญหาต่างๆ ยอมรับและเข้าใจในความคิดเห็นที่แตกต่างไปจากตน และรับผิดชอบต่อสังคมร่วมกัน
 3. จัดการเรียนการสอนที่เน้นการปฏิบัติจริง ให้นักเรียนได้ฝึกปฏิบัติ และเรียนรู้ด้วยตนเอง โดยครูเป็นผู้จัดประสบการณ์ให้นักเรียนได้ฝึกปฏิบัติจริง ใช้แหล่งเรียนรู้ที่มีในชุมชน ในหมู่บ้าน ซึ่งเป็นแหล่งเรียนรู้ที่อยู่ใกล้โรงเรียน
 4. จัดการเรียนรู้โดยใช้แหล่งเรียนรู้ และบุคลากรที่มีในท้องถิ่น เชิญผู้เชี่ยวชาญมาให้ความรู้เพิ่มเติมแก่นักเรียน
 5. จัดบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนการสอน ใช้แหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่น ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนได้พัฒนาการเรียนรู้ด้วยตนเอง
 6. จัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้การปฏิบัติจริง
สื่อและแหล่งเรียนรู้
- ในการจัดการเรียนการสอนให้กับนักเรียน ความสำเร็จของการทำกิจกรรมต่างๆ ทั้งในและนอกห้องเรียน เครื่องมืออุปกรณ์การสอน อาจมีตั้งแต่ของง่ายๆ ไปจนถึงอุปกรณ์การสื่อสารเทคโนโลยี คอมพิวเตอร์ บุคคล ภูมิปัญญาท้องถิ่น ฯลฯ นอกจากนี้การให้นักเรียนได้มีประสบการณ์ตรงด้วยการลงมือปฏิบัติจริง ก็ถือเป็นสื่อและแหล่งการเรียนรู้ที่สำคัญยิ่ง
- ในการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติม สหกรณ์นักเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านโคกสะอาด นักเรียนสามารถศึกษาหาความรู้จากแหล่งการเรียนรู้ที่มีดังนี้
1. ภูมิปัญญาท้องถิ่น ประชาชนชาวบ้านที่มีความรู้ความสามารถ มีประสบการณ์ประสบความสำเร็จในด้านการจัดกิจกรรมสหกรณ์ของชุมชน
 2. แหล่งวิทยากร ได้แก่ เจ้าหน้าที่สหกรณ์อำเภอ เจ้าหน้าที่สหกรณ์จังหวัด
 3. แหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่น ได้แก่ สหกรณ์เครดิตยูเนี่ยน (เล็งฮ้าง) จำกัด
 4. สื่อสิ่งพิมพ์ต่างๆ เช่น แผ่นพับ วารสาร หนังสืออ้างอิง หนังสือพิมพ์

6. สื่ออิเล็กทรอนิกส์ เช่น อินเทอร์เน็ต ซีดี-รอม วีซีดี คอมพิวเตอร์

ช่วยสอนเป็นต้น

การวัดและการประเมินผลการเรียนรู้

การวัดและประเมินผลการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนและตัดสินผลการเรียน ผู้เรียนต้องได้รับการพัฒนาและประเมินผล ตามผลการเรียนรู้เพื่อให้บรรลุ จุดหมาย ผลการเรียนรู้ โดยใช้ผลการประเมินเป็นข้อมูล และสารสนเทศแสดงพัฒนาการ ความก้าวหน้า ความสำเร็จทางการเรียนของผู้เรียนอย่างเต็มศักยภาพ

1. เพื่อให้ทราบว่าการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติม สหกรณ์ นักเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านโคกสะอาด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้หรือไม่ จะต้องมีการวัดและประเมินผล ดังนี้

1.1 ด้านความรู้ ความเข้าใจ เครื่องมือในการวัดและประเมินผล ประกอบด้วย ตรวจผลงาน แบบทดสอบ ใบงาน ข้อสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

1.2 ด้านทักษะกระบวนการ เครื่องมือในการวัดและประเมินผล ประกอบด้วย แบบสังเกตการทำงาน แบบประเมินทักษะการปฏิบัติงาน

1.3 ด้านเจตคติที่มีต่อการเรียน ตามหลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติม สหกรณ์ นักเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านโคกสะอาด เครื่องมือวัดและประเมินผล คือ แบบวัดเจตคติต่อการเรียนรู้ เกณฑ์การวัดและการประเมินผลการเรียน ดังต่อไปนี้

ตาราง 10 เกณฑ์การประเมินผลการเรียนรู้

ระดับผลการเรียน	ความหมาย	ช่วงคะแนนเป็นร้อยละ
4	ผลการเรียนดีเยี่ยม	80 – 100
3.5	ผลการเรียนดีมาก	75 – 79
3	ผลการเรียนดี	70 – 74
2.5	ผลการเรียนค่อนข้างดี	65 – 69
2	ผลการเรียนน่าพอใจ	60 – 64
1.5	ผลการเรียนพอใช้	55 – 59
1	ผลการเรียนผ่านเกณฑ์ขั้นต่ำ	50 – 54
0	ผลการเรียนต่ำกว่าเกณฑ์	0 – 49

2. ผลประเมินความสมบูรณ์ของหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตร หลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติม สหกรณ์นักเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านโคกสะอาด รายละเอียดของการประเมินความสมบูรณ์ของหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตร ดังนี้

ผู้วิจัยได้นำหลักสูตรหลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติม สหกรณ์นักเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านโคกสะอาด ที่ร่างขึ้นไปให้ผู้เชี่ยวชาญประเมินความสมบูรณ์ด้านเนื้อหา เพื่อให้ได้หลักสูตรที่มีคุณภาพสมบูรณ์ตามหลักการของการสร้างหลักสูตรที่ถูกต้อง โดยตรวจสอบความเหมาะสมองค์ประกอบของหลักสูตรแต่ละด้าน ลงตารางวิเคราะห์ความถี่และหาค่าน้ำหนักของคะแนน

2.1 ผลการตรวจคุณภาพของหลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติม สหกรณ์นักเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านโคกสะอาด จากการประเมินคุณภาพของหลักสูตร โดยผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาหลักสูตร 5 คน ปรากฏดังนี้

ตาราง 11 ผลการตรวจคุณภาพของหลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติม สหกรณ์นักเรียน
กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5
โรงเรียนบ้านโคกสะอาด

ลำดับ ที่	รายการความคิดเห็นตาม องค์ประกอบ ของหลักสูตร	\bar{X}	S.D.	ระดับความ เหมาะสม
1	หลักการและเหตุผล	4.87	0.18	มากที่สุด
2	จุดมุ่งหมายของหลักสูตร	4.76	0.17	มากที่สุด
3	คุณลักษณะอันพึงประสงค์	4.87	0.34	มากที่สุด
4	ผลการเรียนรู้	4.60	0.34	มากที่สุด
5	สาระการเรียนรู้	4.60	0.34	มากที่สุด
6	โครงสร้างของหลักสูตร	4.60	0.34	มากที่สุด
7	คำอธิบายรายวิชา	4.60	0.34	มากที่สุด
8	หน่วยการเรียนรู้	4.60	0.34	มากที่สุด
9	แนวการจัดการเรียนรู้	4.87	0.18	มากที่สุด
10	การวัดและประเมินผลการเรียนรู้	4.87	0.18	มากที่สุด
เฉลี่ย		4.72	0.24	มากที่สุด

จากตาราง 11 ผลการประเมินหลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติม ที่พัฒนาขึ้น พบว่าใน
หัวข้อ หลักการและเหตุผลจุดมุ่งหมายของหลักสูตร คุณลักษณะอันพึงประสงค์ โครงสร้าง
ของหลักสูตร ผลการเรียนรู้ สาระการเรียนรู้ คำอธิบายรายวิชา หน่วยการเรียนรู้ แนวการ
จัดการเรียนรู้ การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ทุกองค์ประกอบมีความเหมาะสมในระดับ
มากที่สุด ในภาพรวมของหลักสูตรมีความเหมาะสมระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.72, SD = 0.24$)

**2.2 ผลการประเมินความเหมาะสมของเอกสารประกอบหลักสูตร จาก
ผู้เชี่ยวชาญดังตาราง 12**

ตาราง 12 ผลการประเมินความเหมาะสมของเอกสารประกอบหลักสูตร
(คู่มือการใช้หลักสูตร) โดยผู้เชี่ยวชาญ

หัวข้อการประเมิน	คะแนนเฉลี่ย (\bar{X})	S.D.	ระดับ ความเหมาะสม
1. ความเป็นมาของหลักสูตร	4.50	0.35	มาก
2. แนวคิดในการจัดการเรียนการสอน สหกรณ์	4.70	0.47	มากที่สุด
3. ส่วนประกอบของหลักสูตร	4.80	0.27	มากที่สุด
4. แผนการเรียนรู้	4.80	0.27	มากที่สุด
5. วิธีใช้หลักสูตร	4.60	0.33	มากที่สุด
6. ประโยชน์ของหลักสูตร	4.80	0.27	มากที่สุด
7. บทบาทของผู้บริหารโรงเรียน	4.86	0.19	มากที่สุด
8. บทบาทครู	4.70	0.27	มากที่สุด
9. บทบาทของผู้ปกครองและภูมิปัญญา ท้องถิ่น	4.80	0.27	มากที่สุด
10. บทบาทของนักเรียน	4.80	0.27	มากที่สุด
เฉลี่ย	4.73	0.07	มากที่สุด

จากตาราง 12 ผลการประเมินเอกสารประกอบหลักสูตร (คู่มือการใช้หลักสูตร) ที่พัฒนาขึ้นพบว่า ในทุกหัวข้อประเมินเอกสารประกอบหลักสูตร (คู่มือการใช้หลักสูตร) มีความเหมาะสมระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.73$, $SD = 0.07$)

ตาราง 13 ผลการประเมินความเหมาะสมของเอกสารประกอบหลักสูตร
(แผนการจัดการเรียนรู้) โดยผู้เชี่ยวชาญ

ลำดับ ที่	รายการความคิดเห็นตามองค์ประกอบ ของแผนการจัดการเรียนรู้	คะแนนเฉลี่ย (\bar{X})	S.D.	ระดับ ความเหมาะสม
1	หัวข้อ	4.60	0.55	มากที่สุด
2	สาระสำคัญ	4.60	0.55	มากที่สุด
3	ผลการเรียนรู้	4.80	0.45	มากที่สุด
4	จุดประสงค์การเรียนรู้	4.60	0.55	มากที่สุด
5	สาระการเรียนรู้	4.80	0.45	มากที่สุด
6	สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน	4.80	0.45	มากที่สุด
7	คุณลักษณะอันพึงประสงค์	4.80	0.45	มากที่สุด
8	กระบวนการจัดการเรียนรู้	4.80	0.45	มากที่สุด
9	สื่อและแหล่งเรียนรู้	4.60	0.55	มากที่สุด
10	การวัดและประเมินผล	4.80	0.45	มากที่สุด
11	กิจกรรมเสนอแนะ	4.60	0.55	มากที่สุด
12	การตรวจสอบ/นิเทศ	4.80	0.45	มากที่สุด
13	บันทึกผลหลังการเรียนรู้	4.80	0.45	มากที่สุด
14	ภาคผนวก	4.60	0.55	มากที่สุด
เฉลี่ย		4.71	0.10	มากที่สุด

จากตาราง 13 ผลการประเมินเอกสารประกอบหลักสูตร (แผนการจัดการเรียนรู้) ที่ร่างขึ้นในหัวข้อ สาระสำคัญ ผลการเรียนรู้ จุดประสงค์การเรียนรู้ สาระการเรียนรู้ สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ กระบวนการจัดการเรียนรู้ สื่อและแหล่งเรียนรู้ การวัดผลประเมินผล กิจกรรมเสนอแนะ การตรวจสอบ/นิเทศ บันทึกผลหลังการเรียนรู้และภาคผนวก มีความเหมาะสมมากที่สุด ในภาพรวมผลการประเมินเอกสารประกอบหลักสูตร (แผนการจัดการเรียนรู้) มีความเหมาะสมมากที่สุด (\bar{X} = 4.71, SD= 0.10)

ดังนั้น จากตาราง 11 ตาราง 12 และตาราง 13 สรุปได้ว่าหลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติม สหกรณ์นักเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านโคกสะอาดมีความเหมาะสมระดับมากที่สุด (\bar{X} = 4.72, SD = 0.24) ผลการประเมินเอกสารประกอบหลักสูตร (คู่มือการใช้หลักสูตร) ที่พัฒนาขึ้นพบว่า ในทุกหัวข้อประเมินเอกสารประกอบหลักสูตร มีความเหมาะสมระดับมากที่สุด (\bar{X} = 4.73, SD = 0.07) การประเมินเอกสารประกอบหลักสูตร (แผนการจัดการเรียนรู้) มีความเหมาะสมมากที่สุด ในภาพรวมผลการประเมินเอกสารประกอบหลักสูตร (แผนการจัดการเรียนรู้) มีความเหมาะสมมากที่สุด (\bar{X} = 4.71, SD = 0.10)

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการทดลองใช้หลักสูตร

1. ผลการวิเคราะห์ประสิทธิภาพของหลักสูตรตามเกณฑ์

ประสิทธิภาพ 80/80 (E_1/E_2)

1.1 ผลการวิเคราะห์ประสิทธิภาพของหลักสูตรโดยถือเกณฑ์ประสิทธิภาพ 80ตัวแรก ปรากฏดังตาราง 14

ตาราง 14 ผลการวิเคราะห์ประสิทธิภาพของหลักสูตรสถานศึกษาโดยถือเกณฑ์ประสิทธิภาพ 80 ตัวแรก

ทดสอบย่อยประจำหน่วย การเรียนรู้	กลุ่ม ตัวอย่าง (n)	คะแนน เต็ม	คะแนนเฉลี่ย \bar{X}	ร้อยละของ คะแนนเต็ม (E_1)
1.ความเป็นมาของสหกรณ์	8	10	8.75	87.50
2.สหกรณ์ดีมีคุณภาพ	8	10	8.87	88.70
3.การจัดตั้งสหกรณ์นักเรียน	8	10	8.75	87.50
4.การสหกรณ์ตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง	8	10	9.38	93.80
รวม		40	35.75	89.38

จากตาราง 14 ประสิทธิภาพของหลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติม สหกรณ์นักเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านโคกสะอาดพบว่านักเรียนทั้งหมด 8 คน ทำแบบทดสอบจากหน่วยการเรียนรู้ 1-4 มีค่ามากกว่าร้อยละ 80 โดยรวมทั้ง 4 หน่วย มีค่าเฉลี่ย ร้อยละ 89.38 สูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ ร้อยละ 80

1.2 ผลการวิเคราะห์ผลการวิเคราะห์ประสิทธิภาพของหลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติมโดยถือเกณฑ์ประสิทธิภาพ 80 ตัวหลังปรากฏดังตาราง 15

ตาราง 15 ผลการวิเคราะห์ประสิทธิภาพของหลักสูตรโดยถือเกณฑ์ประสิทธิภาพ 80 ตัวหลัง

การทดสอบ	n	คะแนนเต็ม	\bar{X}	S.D	ร้อยละ
หลังเรียน	8	40	33.88	2.75	84.68
ประสิทธิภาพ (E_2) = 84.68					

จากตาราง 15 ประสิทธิภาพของหลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติม สหกรณ์นักเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านโคกสะอาดพบว่านักเรียนทั้งหมด 8 คน ทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 40 คะแนน นักเรียนได้คะแนนหลังเรียนเฉลี่ย 33.88 คิดเป็นร้อยละ 84.68

ดังนั้น จากตาราง 14 และตาราง 15 สรุปได้ว่าประสิทธิภาพของหลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติม สหกรณ์นักเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านโคกสะอาด ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น มีประสิทธิภาพ 89.38/ 84.68 สูงกว่าเกณฑ์มาตรฐาน 80/80

2. ผลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่างก่อนและหลังการทดลองใช้หลักสูตร ได้ผลสรุปดังนี้

ตาราง 16 ผลการเปรียบเทียบคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติม
สหกรณ์นักเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน

ช่วงการวัด	N	\bar{X}	S.D.	Z	Sig.
ก่อนการเรียน	8	12.88	2.85	-2.546	.00
หลังการเรียน	8	33.88	3.27		

มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01

จากตาราง 16 นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านโคกสะอาด ที่เรียนตามหลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติม สหกรณ์นักเรียน มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่ได้เรียนรู้ตามหลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติม สหกรณ์นักเรียน หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

3. ผลการเปรียบเทียบทักษะการปฏิบัติงานเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนด

ดังปรากฏในตาราง17

ตาราง 17 ผลการเปรียบเทียบทักษะการปฏิบัติงานเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนด

ลำดับ	ทักษะการทำงาน	คะแนนเต็ม	คะแนนเฉลี่ย (\bar{X})	S.D.	ร้อยละ
1	การจัดตั้งสหกรณ์นักเรียน	12	10.63	1.06	88.54
2	การจัดเรียงสินค้า	12	11.63	0.74	96.88
3	การขายสินค้า	8	7.75	0.46	96.87
4	การทำบัญชี	8	6.75	0.46	84.37
	รวมเฉลี่ย	40	36.75	2.38	91.87

จากตาราง 17 นักเรียนจำนวน 8 คน ที่เรียนตามหลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติม สหกรณ์นักเรียน มีทักษะการปฏิบัติงานจากคะแนนเต็ม 40 คะแนน ได้คะแนนเฉลี่ย 36.75 คิดเป็นร้อยละ 91.87 เมื่อเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดร้อยละ 80 พบว่า ทักษะการปฏิบัติงานของนักเรียนสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด

4. ผลการวิเคราะห์คะแนนเจตคติของนักเรียนต่อการเรียนหลักสูตร

รายวิชาเพิ่มเติมสหกรณ์นักเรียนหลังทดลองใช้หลักสูตร

ผู้วิจัยได้ให้นักเรียนตอบแบบวัดเจตคติหลังเรียนตามหลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติมสหกรณ์นักเรียน ดังรายละเอียดปรากฏในตาราง 18

ตาราง 18 ผลคะแนนเฉลี่ยเจตคติของนักเรียนต่อการเรียนโดยใช้หลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติมสหกรณ์นักเรียนหลังทดลองใช้หลักสูตร

รายการประเมิน	เฉลี่ย (\bar{X})	S.D.	ระดับ เจตคติ
1. การเรียนรู้ เรื่อง สหกรณ์นักเรียน มีความรู้เกี่ยวกับหลักประชาธิปไตยในการแก้ปัญหา	4.75	0.46	มากที่สุด
2. สหกรณ์นักเรียนแสดงให้เห็นนักเรียนได้คำนึงถึงการอยู่ร่วมกันโดยคำนึงถึงประโยชน์ของส่วนรวมเป็นหลัก	4.37	0.53	มาก
3. การเรียนรู้ เรื่อง สหกรณ์นักเรียน ทำให้นักเรียน ได้เรียนรู้ถึงการพัฒนาระบบสหกรณ์มาใช้ในชีวิตประจำวัน	4.37	0.52	มาก
4. การเรียนรู้ เรื่อง สหกรณ์นักเรียน ทำให้เห็นคุณค่าและประโยชน์ของสหกรณ์ที่มีต่อการดำเนินชีวิตในชุมชน	4.50	0.53	มาก
5. การศึกษาขั้นตอนวิธีการจัดตั้งสหกรณ์นักเรียนเป็นการเรียนรู้กระบวนการพัฒนาความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต	4.12	0.64	มาก
6. การศึกษาข้อมูลจากวิทยากรในท้องถิ่น เกี่ยวกับสหกรณ์ เป็นองค์ความรู้ที่จะนำไปสู่การพัฒนาสหกรณ์นักเรียนให้กว้างขึ้น	4.50	0.53	มาก
7. เมื่อเรียนรู้ ตามหลักสูตร เรื่อง สหกรณ์นักเรียน แล้วช่วยให้นักเรียน มีความรู้ในเรื่องสหกรณ์นักเรียนมากขึ้นกว่าเดิม	4.50	0.53	มาก
8. นักเรียนชอบที่จะเรียนรู้ เรื่อง สหกรณ์นักเรียน เพราะมีกิจกรรมที่หลากหลายและแปลกใหม่	4.50	0.5	มาก

ตาราง 18 (ต่อ)

รายการประเมิน	เฉลี่ย (\bar{X})	S.D.	ระดับ เจตคติ
9. นักเรียนเรียนรู้ เรื่อง สหกรณ์นักเรียนแล้วและจำเป็นต้องเรียนรู้ในชั้นเรียนเพื่อให้เข้าใจยิ่งขึ้น	4.50	0.53	มาก
10. สื่อในการเรียนรู้ เรื่อง สหกรณ์นักเรียน ช่วยทำให้เกิดความเข้าใจในการเรียนรู้ได้ดียิ่งขึ้น	4.75	0.46	มากที่สุด
11. ถ้าให้เลือกนักเรียนจะเลือกเรียน สหกรณ์นักเรียน	4.12	0.64	มาก
12. การเรียนรู้สหกรณ์นักเรียน น่าสนใจ สนุกเมื่อปฏิบัติจริง	4.62	0.52	มากที่สุด
13. เมื่อเรียนรู้ เรื่อง สหกรณ์นักเรียน ทำให้นักเรียนเกิดความสนใจที่จะศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมด้วยตนเอง	4.62	0.52	มากที่สุด
14. นักเรียนภูมิใจในผลงาน สหกรณ์นักเรียน ที่นักเรียนทำขึ้น	4.37	0.52	มาก
15. นักเรียนชื่นชมที่เห็น ครู ผู้ปกครอง ชุมชน และนักเรียน เข้ามามีส่วนร่วมดำเนินกิจกรรมสหกรณ์นักเรียน	4.75	0.46	มากที่สุด
16. การดำเนินกิจกรรมสหกรณ์นักเรียน ทำให้เกิดความตั้งใจในการทำงาน รับผิดชอบ ซื่อสัตย์ และการปฏิบัติงานร่วมกัน	4.62	0.52	มากที่สุด
17. การเรียนเรื่อง สหกรณ์นักเรียน ไม่ยากเพราะเป็นงานที่ต้องใช้ความรู้และการปฏิบัติจริงๆ	4.37	0.52	มาก
18. นักเรียนคิดว่าการเข้าร่วมกิจกรรมสหกรณ์นักเรียน เป็นการพัฒนาหลักการอยู่ร่วมกันโดยใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	4.50	0.53	มาก
19. นักเรียนจะเข้าร่วมกิจกรรมการสหกรณ์นักเรียน เมื่อว่างจากการเรียนด้านวิชาการ	4.50	0.53	มาก
20. นักเรียนคิดว่าการซื้อสินค้าในร้านสหกรณ์นักเรียนเป็นการลดค่าใช้จ่ายลงได้เพราะราคาประหยัด	4.87	0.35	มากที่สุด
21. นักเรียนจะบอกเพื่อนๆ และผู้ปกครองให้ไปซื้อสินค้าในร้านสหกรณ์นักเรียน	4.75	0.46	มากที่สุด

ตาราง 18 (ต่อ)

รายการประเมิน	เฉลี่ย (\bar{X})	S.D.	ระดับ เจตคติ
22. นักเรียนจะซื้อสินค้าในร้านสหกรณ์นักเรียนเสมอ	4.75	0.46	มากที่สุด
23. นักเรียนภูมิใจที่ได้เรียนวิชาเพิ่มเติมสหกรณ์นักเรียนและ ได้ทำหน้าที่สำคัญของสหกรณ์นักเรียนของโรงเรียน	4.12	0.64	มาก
24. กิจกรรมสหกรณ์นักเรียนเป็นกิจกรรมที่นักเรียนควรเข้า ร่วมเพราะเป็นประสบการณ์ที่สนุกน่าประทับใจ	4.62	0.52	มากที่สุด
25. การปฏิบัติงานจริงในสหกรณ์เป็นสื่อการเรียนรู้ที่ดีมาก	4.75	0.46	มากที่สุด
เฉลี่ย	4.53	0.52	มากที่สุด

จากตาราง 18 พบว่า ในภาพรวมนักเรียนมีเจตคติต่อการเรียนหลักสูตร
รายวิชาเพิ่มเติมสหกรณ์นักเรียนอยู่ในระดับมากที่สุด (\bar{X} = 4.53, SD = 0.52) เมื่อ
พิจารณาแยกตามรายการ โดยเรียงจากมากที่สุดสามลำดับ ดังนี้ นักเรียนคิดว่าการ
ซื้อสินค้าในร้านสหกรณ์นักเรียนเป็นการลดค่าใช้จ่ายลงได้เพราะราคาประหยัด นักเรียน
เห็นด้วยในระดับมากที่สุด (\bar{X} = 4.87) รองลงมาได้แก่ การเรียนรู้เรื่อง สหกรณ์นักเรียน
มีความรู้เกี่ยวกับหลักประชาธิปไตยในการแก้ปัญหา สื่อในการเรียนรู้เรื่องสหกรณ์
นักเรียน ช่วยทำให้เกิดความเข้าใจในการเรียนรู้ได้ดียิ่งขึ้นนักเรียนชื่นชมที่เห็น ครู
ผู้ปกครอง ชุมชน และนักเรียนเข้ามามีส่วนร่วมดำเนินกิจกรรมสหกรณ์นักเรียน นักเรียนจะ
บอกเพื่อนๆ และผู้ปกครองให้ไปซื้อสินค้าในร้านสหกรณ์นักเรียน เห็นด้วยในระดับมาก
ที่สุด (\bar{X} = 4.75) และการเรียนรู้สหกรณ์นักเรียน น่าสนใจ สนุกเมื่อปฏิบัติจริง เมื่อเรียนรู้
เรื่อง สหกรณ์นักเรียน ทำให้นักเรียนเกิดความสนใจที่จะศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมด้วย
ตนเอง การดำเนินกิจกรรมสหกรณ์นักเรียน ทำให้เกิดความตั้งใจในการทำงานรับผิดชอบ
ซื่อสัตย์ และการปฏิบัติงานร่วมกันและกิจกรรมสหกรณ์นักเรียนเป็นกิจกรรมที่นักเรียน
ควรเข้าร่วมเพราะเป็นประสบการณ์ที่สนุกน่าประทับใจนักเรียนเห็นด้วยในระดับมากที่สุด
(\bar{X} = 4.62)

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ

ในการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติม สหกรณ์นักเรียน จากการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้สังเกตจากการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การทดสอบ การประเมินทักษะการปฏิบัติงาน ตลอดจนสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนเพิ่มเติม ทำให้ทราบถึงพัฒนาการและความเปลี่ยนแปลงของผู้เรียนในประเด็นสำคัญ ดังนี้

1. การพัฒนาด้านความรู้ความเข้าใจ ผู้วิจัยได้ดำเนินการสอนโดยใช้ การสอนแบบมีส่วนร่วม กระบวนการกลุ่ม กระบวนการสร้างความตระหนัก กระบวนการ สร้างเจตคติ ซึ่งเป็นการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

จากการนำกระบวนการจัดการเรียนการสอนดังกล่าวมาใช้ในแผนการจัดการ เรียนรู้ทำให้สังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักเรียนที่สอนได้ดังนี้

1.1 นักเรียนทุกคนให้ความสนใจและร่วมมือในการจัดกิจกรรมด้วยดี ส่วนใหญ่สนุกกับกิจกรรมใหม่ๆ ที่ครูและภูมิปัญญาท้องถิ่นนำมาสอน

1.2 นักเรียนให้ความร่วมมือในการอภิปราย และสรุปองค์ความรู้ ร่วมกันเป็นอย่างดี มีการแสดงความคิดเห็นอย่างหลากหลาย รู้จักรับฟังความคิดเห็นซึ่งกัน และกัน

1.3 นักเรียนสามารถนำเสนอความรู้ ความเข้าใจที่ครูให้ศึกษาจาก การศึกษาไปความรู้หน้าชั้นเรียนได้ทั้งรายบุคคลและรายกลุ่ม

1.4 นักเรียนมีความภูมิใจที่สามารถสืบค้นข้อมูลจากอินเทอร์เน็ต

2. การพัฒนาด้านทักษะการปฏิบัติงาน ผู้วิจัยได้จัดกิจกรรมการเรียน การสอนโดยใช้วิธีการสอนแบบการสาธิตและกระบวนการกลุ่ม มีกิจกรรมที่ปฏิบัติ หลากหลายโดยมีครูและผู้ชำนาญเรื่องสหกรณ์ร่วมกันจัดกิจกรรมการเรียนการสอนจนทำ ให้นักเรียนเกิดความชำนาญมากขึ้นมีพัฒนาการด้านทักษะปฏิบัติงานดีขึ้นเรื่อยๆ เป็นที่ ยอมรับของครู ผู้ปกครอง ดังคำกล่าวของนางสมหวัง ละครท้าว ผู้ปกครองของเด็กชาย นคร ละครท้าว ว่า “นครเป็นคนมุ่งมั่นในการทำงานสหกรณ์นักเรียนมาก เพราะได้รับ หน้าที่สำคัญ เป็นประธาน ทำให้เขามีความละเอียด รอบคอบ และมีภาวะความเป็นผู้นำ มากขึ้น ดิฉันภูมิใจที่เห็นลูกทำงานบัญชีถูกต้อง จนครูและผู้ตรวจบัญชีสหกรณ์นักเรียนชื่น ชมกับความสามารรถ ลูกไม่ไปเที่ยวเล่น ไม่ติดเกมคอมพิวเตอร์เหมือนคนอื่น เพราะได้ เรียนรู้ และได้ทำงานสหกรณ์อย่างต่อเนื่อง รู้สึกภูมิใจมากๆ ค่ะ”

นอกจากนี้จากการสัมภาษณ์ความรู้สึกของนักเรียนที่เป็นสมาชิกสหกรณ์นักเรียน พบว่านักเรียนมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนโดยใช้หลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติมสหกรณ์นักเรียน ดังนี้

เด็กหญิง ปิยธิดา เฮียงสูง สมาชิกสหกรณ์นักเรียน โรงเรียนบ้านโคกสะอาด กล่าวว่ “หนูชอบที่จะเรียนวิชานี้มากคะ เพราะได้ขายของ ทอนเงิน มันสนุกดีคะ เหมือนกับว่าได้เป็นแม่ค้าจริงๆ โตขึ้นหนูอาจจะไปขายของได้เองเพราะ ฝึกจนคล่องคะ”

เด็กชายนคร ละครท้าว ประธานสหกรณ์นักเรียนโรงเรียนบ้านโคกสะอาด กล่าวว่ “ผมดีใจที่ได้เป็นประธาน ผมกลัวว่าจะทำไม่ได้ด้วยซ้ำไป แต่พอคุณครูสอนให้ผมรู้สึกสนุก และมุ่งมั่นทำงานตามที่ครูบอก จนผมได้รับคำชมบ่อยๆ โดยเฉพาะผู้ตรวจบัญชีสหกรณ์นักเรียนมาเยี่ยม ท่านชมว่าผมเก่ง ทำให้ผมภูมิใจในความสามารถของตนเอง คุณแม่ก็ชมอีกด้วย ผมได้รับการยอมรับจากเพื่อนๆ เขาเรียกผมว่ ท่านประธาน ผมยิ้มพอใจมาก และอยากทำงานให้ดียิ่งขึ้นไปอีกครับ”

เด็กหญิงสุภารัตน์ พระสุรัตน์ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านโคกสะอาด ให้สัมภาษณ์ว่ “ตอนแรกหนูไม่สมัครเป็นสมาชิก เพราะคิดว่า มันเป็นเรื่องของครู แต่พอเปิดขายของแล้ว หนูเป็นลูกค้าประจำ เพื่อนๆ จึงชวนให้สมัครเป็นสมาชิก เพราะจะได้รับเงินปันผลด้วย แรกๆ ก็ไม่เข้าใจ ตอนหลัง หนูได้เข้ามาช่วยทำงานในสหกรณ์ด้วย มันสนุกกว่าการวิ่งเล่นคะ”

เด็กหญิงเกตุกนก เกศนคร นักเรียนสมาชิกสหกรณ์ที่เป็นกลุ่มแปรรูปสินค้า ได้ทำขนมต่างๆ มาจำหน่ายในสหกรณ์ ได้กล่าวว่ “แต่ก่อนหนูกับเพื่อนๆ ทำขนมไปเดินขายในหมู่บ้าน ขายยาก บางครั้งก็หมด บางครั้งก็ไม่หมด แต่พอจัดตั้งสหกรณ์นักเรียน ทำให้หนูขายขนมได้ง่ายขึ้น และทำมาขายได้มากกว่าเดิมอีก หนูรู้สึกดีใจที่มีการสอนให้นักเรียนขายของเป็นและรู้จักใช้ชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงที่คุณครูเคยสอนไว้ ต่อไปหนูและเพื่อนๆ จะได้รู้ช่องทางการทำงานตามหลักการของสหกรณ์ดียิ่งขึ้นไปอีกคะ”

เด็กชายสุกฤษฎ์มิ่งทะเล สมาชิกสหกรณ์นักเรียนกลุ่ม เกษตร ได้ให้สัมภาษณ์ว่ “เมื่อก่อนคุณครูสอนให้ปลูกผักเมื่อผักโตแล้ว ผมและเพื่อนๆ จะต้องเอาไปขายให้กับญาติพี่น้องในหมู่บ้าน หมดบ้าง กินเองบ้าง ก็เกิดความท้อไม่อยากปลูกอีก แต่พอมีสหกรณ์นักเรียน ผมเอาผักไปขายที่สหกรณ์ ครู ผู้ปกครองมาซื้อถึงที่ ขายหมดทุกครั้ง ผมมีกำลังใจในการปลูกมากขึ้น รู้สึกสนุก และภูมิใจที่ทำจนสำเร็จ อยากให้มีการสอนนักเรียนทำหน้าที่สมาชิกสหกรณ์ด้วยตัวเองแบบนี้ไปเรื่อยๆ น่องๆ ที่จะโตขึ้นมาจะได้เก่งเหมือนพวกผมครับ”

จากการสัมภาษณ์นักเรียนผู้ปกครอง และครู พบว่า หลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติม สหกรณ์นักเรียน สามารถทำให้นักเรียนได้รับการพัฒนาด้านความรู้ ความสามารถ ตลอดจนทักษะปฏิบัติงานสหกรณ์ที่มีข้อจำกัดมากมาย เป็นที่ชื่นชอบของผู้ปกครอง และผู้เยี่ยมชม นักเรียนมีความสุข สนุกสนาน และภาคภูมิใจในผลงานของตนเอง มีการใช้ หลักการของสหกรณ์ไปปรับใช้ในชีวิตประจำวัน ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง อีกด้วย

ภาพประกอบ 4 คณะกรรมการสหกรณ์นักเรียนโรงเรียนบ้านโคกสะอาด
ศึกษาดูงานศูนย์พัฒนาคุณภาพจังหวัดสกลนคร

ภาพประกอบ 5 กิจกรรมร้านค้าสหกรณ์นักเรียนโรงเรียนบ้านโคกสะอาด

ภาพประกอบ 6 กิจกรรมการแปรรูปผลผลิตโดยสมาชิกสหกรณ์
เพื่อนำมาจำหน่ายในสหกรณ์นักเรียน

ภาพประกอบ 7 กิจกรรมการเรียนรู้โดยผู้ชำนาญการสหกรณ์จากสำนักงานสหกรณ์
จังหวัดสกลนคร ถ่ายทอดความรู้และประสบการณ์ในการทำงานแก่นักเรียน
โรงเรียนบ้านโคกสะอาด